

جانمایی قلب در بزرگراه فناوری

حامد رجبی زاده

کارشناس ارشد مهندسی فناوری اطلاعات

فناوری ابعاد متعددی دارد و زندگی همه ما، چه خواهیم و چه نخواهیم، از آن تأثیر می‌پذیرد. فناوری همه‌جا هست. همه ابعاد زندگی ما، از ساده‌ترین امور تا پیچیده‌ترین سیستم‌ها، تحت تأثیر نفوذ فناوری است و شاید برای خیلی‌ها زندگی بدون آن‌ها غیرممکن به نظر برسد. گاهی تغییرات حاصل از فناوری آن قدر سریع اتفاق می‌افتد که بسیاری از ما حتی متوجه آن هم نمی‌شویم. اگر بخواهیم به چند مورد آن پردازیم، می‌توان گفت: آموزش دیگر به میز و تخته سیاه محدود نمی‌شود. برای خرید ضرورتی وجود ندارد که از خانه خارج شویم. گوشه‌گوشه جهان با ارتباط تصویری به هم وصل شده است، کسب‌وکارهای جدیدی بروز کرده‌اند، حوزه سلامت دستخوش تغییر فراوان شده است، ترک سیگار با استفاده از برنامه‌ها مؤثر بوده، خودروهای خودران موفق بوده‌اند و حتی ژنتیک انسان هم توسط فناوری تغییر کرده و با اصلاح ژنتیک، از کچلی سر تا سرطان‌های خطرناک در حال چاره‌اندیشی هستند.

کرونا عامل اصلی زیست‌بوم جدید و توسعه فناوری آموزشی شد

در راستای خدمات فراوانی که فناوری‌ها به ما داشته‌اند، از اثرات مثبت آن در آموزش می‌توان یاد کرد. با وجود انواع مسائل و مشکلات، بار سنگین نظام‌های آموزشی سنگین‌تر شده است. بحران‌های جهانی از قبیل انفجار جمعیت، انفجار دانش و آلودگی محیط زیست و همه‌گیری‌ها مانند شیوع عجیب ویروس کرونا، بر مشکلات گذشته افزوده‌اند، نقاط ضعف و کمبودهای آموزشی را آشکار کرده و راه را برای ایجاد تغییرات سودمند جدید باز کرده‌اند. فناوری آموزشی ابزار و روش‌های در اختیار صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران تربیتی قرار می‌دهد که آن‌ها را برای غلبه بر مسائل و مشکلاتی که ذکر شد، تجهیز می‌کند. استفاده از فناوری به بسیاری از دانش‌آموزان اجازه می‌دهد به‌طور فعال در جریان فرایند یاددهی - یادگیری قرار گیرند و به اجرای مهارت‌ها پردازند. علاوه بر این، زمانی که از فناوری به‌عنوان ابزاری برای حمایت از دانش‌آموزان در انجام وظایف معتبر استفاده می‌شود،

فناوری‌های بشری به گونه‌ای حلقه واسط بین انسان و واقعیت هستند و به نحوی جزو احساس‌های بشر از محیط اطراف خود شناخته می‌شوند. فناوری را نباید فقط در حد ابزار دانست. ورود فناوری‌های جدید زیست‌بوم جدیدی را در پی دارد و حتی ممکن است کلیت ارتباط انسانی را دستخوش تغییر کند. سبک زندگی، عادت‌ها، تجربه‌های او یا حتی اندیشه و نگرش انسان می‌تواند تحت تأثیر مستقیم فناوری قرار گیرد. برخی آن قدر تحولات فناورانه را جدی گرفته‌اند که از آینده پسانسانی سخن می‌گویند؛ جایی که علاوه بر دو سویه‌های علمی ذهن و عین، حیطه‌ای جدید به نام فضای سایبر یا مجازی را به زندگی بشر وارد کرده است. ظهور وسایل ارتباطی نوین و ویژگی در دسترس بودن آن‌ها برای عموم، انقلابی را در زمینه ارتباط با یکدیگر و همچنین گسترش ابعاد و بسترهای اطلاعاتی و اثرات جانبی آن‌ها در زندگی انسان‌ها سبب شده است. همچنین، مقالات متعددی به اثرات ورود به عصر اطلاعات و بزرگراه‌های اطلاعاتی پرداخته‌اند.

این مسئله مهم عصر ما که روزه‌روز تازگی و نو بودن خود را از دیروز بیشتر به رخ می‌کشد، ابعاد متفاوتی دارد که زندگی سنتی بشر را در معرض تهدیدها و فرصت‌های فراوانی قرار می‌دهد و می‌طلبد همه مردم فرهنگ زیستن در آن و استفاده از آن را برای خود مهیا کنند.

رشد فزاینده فناوری و خیزش سریع آن در زندگی همه انسان‌ها می‌تواند نسل ما را به نابودی یا پویایی بکشد. حتماً بازی نهنگ آبی یادتان هست. افرادی در دنیا مسخ این بازی شدند و خودشان را کشتند. این قضیه را اگر ده سال قبل کسی می‌گفت، بیشتر به جوک شبیه بود، ولی همین برای خیلی‌ها باور شد و جانشان را گرفت. از دیگر سو، جراحی‌های راه دور که به سبب رشد فناوری ظهور کردند، جان خیلی از انسان‌ها را نجات داده و می‌دهند؛ اولی تهدید و دیگری فرصتی است برای کلونی بزرگ ما انسان‌ها.

اثرات پیچیده فناوری اطلاعات بر تعریف زندگی، فارغ از شکل، محل زندگی، کیفیت آن و انواع تبادلات بین انسان‌ها بسیار مهم است.

دانش‌آموزان در موقعیت تعریف اهداف، تصمیم‌گیری و ارزیابی پیشرفت خود قرار می‌گیرند. استفاده از فناوری‌ها در فرایند یادگیری اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان را بالا می‌برد و قدرت ارائه و اقدام عملی و به اصطلاح دست‌به‌آچار شدن آنان را تقویت می‌کند.

این روزها رشد و استفاده از فناوری‌ها در ابعاد گوناگون زندگی، به‌خصوص آموزش، تأثیرات منفی هم داشته است. ما در این جستار قصد داریم به یکی از جنبه‌های آن بپردازیم. استفاده از فناوری‌ها و ابزارهای جدید برای تقلب در امتحانات توسط دانش‌آموزان رو به افزایش است و این موضوع زنگ خطری برای سنجش و پایش کیفیت آموزش دانش‌آموزان است. به‌روز بودن دانش‌آموزان و بالابودن میانگین سنی معلمان و به تبع آن تمایل کمترشان برای پیگیری موضوعاتی مانند ابزارهای همراه جدید، مزید بر علت شده است تا دانش‌آموزان بتوانند در این نوع از تقلب با فراغ‌بال بیشتری به اهداف خود برسند.

به‌دلیل پیشرفت فناوری، استفاده از ساعت مچی، چه هوشمند و چه غیرهوشمند، در جلسات امتحان ممنوع شده است و بسیاری از مراکز آموزشی از به‌همراه داشتن ساعت مچی توسط فراگیرندگان در جلسه امتحان ممانعت می‌کنند. نگرانی‌ها فقط به داشتن ساعت مچی منحصر نمی‌شود، چرا که عینک‌ها و گوشواره‌های هوشمند نیز راه تازه‌ای را برای رساندن تقلب به متقلب در سر جلسه آزمون باز کرده‌اند. جالب است بدانید، در برخی کشورها برای اطمینان و بررسی اینکه دانش‌آموز در جلسه امتحان ساعت مچی دارد یا نه، یک پهپاد کنترل از راه دور با پرواز بر فراز محل امتحان و با فرستادن امواج رادیویی، کسانی را که همراه خود ابزار هوشمند آورده‌اند، شناسایی می‌کند. برخی افراد حتی پافرتر نهاده و برای تقلب از خودکارهایی با دوربین‌های کوچک و نیز لباس‌های مجهز به فناوری و دوگوشی‌های (هدفون‌های) بی‌سیم استفاده می‌کنند.

با پیشرفته‌تر شدن ماشین حساب‌های

مهندسی و امکان ذخیره اطلاعات در این ماشین حساب‌ها، دانش‌آموزانی از امکان آوردن ماشین حساب سر جلسه امتحان سوءاستفاده کردند و همین باعث شد برای آوردن ماشین حساب در جلساتی که به ماشین حساب نیاز ندارد، محدودیت‌هایی اعمال شود. از معروف‌ترین راه‌های تقلب برخط هم می‌توان به

ذخیره کردن متن تقلب در موبایل یا ماشین حساب، ارسال و دریافت سؤال‌ها و پاسخ‌ها از طریق پیامک در طول برگزاری امتحان، جست‌وجوی سؤال‌ها در موتورهای جست‌وجوگر اینترنتی و عکس گرفتن از سؤال‌ها در طول امتحان نام برد.

نکته جالب ماجرا اینجاست که ۲۳ درصد نوجوانان گفته‌اند نمی‌دانستند ذخیره اطلاعات امتحان در گوشی‌شان تقلب محسوب می‌شود و ۲۰ درصد اصلاً پیامک کردن جواب به دوستان خود در امتحان را تقلب تلقی نمی‌کنند. این موضوع نشان می‌دهد نوجوانان درخصوص مسائل اخلاقی مربوط به حوزه آموزش و در ارتباط با فناوری آگاهی زیادی ندارند.

در پایان باید گفت، فناوری که دارد زیست‌بوم جدیدی را رقم می‌زند، با همه خوبی‌هایش نقاط سیاهی هم دارد که باید برای آن‌ها چاره‌ای اندیشید و البته نباید از این غافل شد که ارتکاب جرم با همه بار منفی‌اش، در فضای مجازی برای شخص مرتکب‌شونده عذاب وجدان که نمی‌آورد هیچ، بلکه به او حس اعتمادبه‌نفس بیشتری می‌دهد و این یکی از معایب فضای سایبر و فناوری‌های نوظهور است.

